

Bruxelles, 24.11.2020.
COM(2020) 758 final

**KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU,
EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA**

Aksijski plan za integraciju i uključivanje za razdoblje 2021.–2027.

{SWD(2020) 290 final}

Akcijski plan za integraciju i uključivanje za razdoblje 2021.–2027.

„Pobrinut ćemo se i za integriranje i prihvaćanje osoba koje imaju pravo ostati. One će svojim vještinama, energijom i talentom graditi budućnost.”

Govor predsjednice von der Leyen o stanju Unije 2020.

1. Poticanje socijalne kohezije i izgradnja uključivih društava za sve

Uključivost je jedno od obilježja europskog načina života. Integracija i uključivanje ključni su za osobe koje dolaze u Europu, za lokalne zajednice i dugoročnu dobrobit naših društava i stabilnost naših gospodarstava. Ako želimo pridonijeti napretku naših društava i gospodarstava, moramo podržati sve one koji su dio tog društva, pri čemu je integracija istodobno i pravo i dužnost svih.

To podrazumijeva osnaživanje osoba u nepovoljnom položaju te osiguranje jedinstva i povezanosti naših zajednica. To znači da, u skladu s europskim stupom socijalnih prava, svi moraju imati jednake mogućnosti uživanja svojih prava i sudjelovanja u životu zajednice i društvenom životu neovisno o njihovu podrijetlu. Znači i da se moraju poštovati zajedničke europske vrijednosti sadržane u ugovorima EU-a i Povelji Europske unije o temeljnim pravima, uključujući demokraciju, vladavinu prava, slobodu govora i vjeroispovijesti te prava na ravnopravnost i nediskriminaciju. Te temeljne vrijednosti sastavnica su života i sudjelovanja u europskom društvu. Osim toga, te su vrijednosti bile temelj za stvaranje portfelja za „promicanje europskog načina života” u okviru Komisije kako bi se obranila jednostavna, ali ključna postavka da je svaki čovjek važan, da nitko ne bi smio biti zapostavljen i da bi svi trebali moći uživati u svojim pravima, imati iste mogućnosti i osjećati se sigurnima.

Problem integracije i uključivanja posebno je bitan migrantima, i to ne samo novopridošlim osobama, nego i državljanima trećih zemalja koji su stekli državljanstvo neke države članice i građani su EU-a¹. Zbog toga su područjem primjene ovog akcijskog plana obuhvaćeni i migranti i građani EU-a migrantskog podrijetla². Stoga je ono šire od područja primjene akcijskog plana Komisije za integraciju iz 2016.³, kojim su obuhvaćeni samo državljani trećih zemalja.

Osiguranje djelotvorne integracije i uključivanja migranata u EU-u društveno je i gospodarsko ulaganje kojim se povećavaju povezanost, otpornost i blagostanje europskih društava.

¹Izraz „građani EU-a migrantskog podrijetla” obuhvaća državljane država članica EU-a koji su bili državljani treće zemlje pa su naturalizacijom u jednoj od država članica postali građani EU-a te državljane EU-a čiji su roditelji rođeni u trećoj zemlji. Građani EU-a migrantskog podrijetla imaju status i prava građana EU-a iz članaka 20. i 21. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

² Od građana EU-a migrantskog podrijetla ne može se zahtijevati ispunjenje uvjeta integracije kako bi mogli pristupiti ostvarivanju svojih prava povezanih s građanstvom EU-a. Direktiva 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji slobodno se kretati i boraviti na državnom području država članica, o izmjeni Uredbe (EEZ) br. 1612/68 i stavljanju izvan snage direktiva 64/221/EEZ, 68/360/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ (SL L 158, 30.4.2004., str. 77.). Nadalje, državljani trećih zemalja koji su članovi obitelji mobilnih građana EU-a obuhvaćeni su Direktivom 2004/38/EZ o slobodnom kretanju. Ti članovi obitelji konkretno imaju prava ulaska i boravka, za koja se ne mogu nametnuti nikakvi dodatni uvjeti osim onih utvrđenih u toj direktivi.

³ Dostupno na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0377&qid=1525786459002&from=EN>.

Integracija i uključivanje mogu i trebali bi biti proces koji donosi korist za cijelo društvo. Međutim, kako bi integracija i uključivanje bili uspješni, to mora biti i dvosmjerni proces u kojem se migrantima i građanima EU-a migrantskog podrijetla pomaže u integraciji, a oni se zauzvrat aktivno nastoje integrirati. Proces integracije uključuje društvo domaćina, koje bi trebalo stvoriti mogućnosti za cjelovito sudjelovanje imigranata u gospodarstvu, društvu, kulturi i politici. Uključuje i prilagodbu migranata, koji imaju sva prava i odgovornosti povezane s njihovom novom zemljom boravišta.

Otprilike 34 milijuna današnjih stanovnika rođeno je izvan EU-a (otprilike 8 % stanovništva EU-a)⁴, a 10 % mladih osoba (15–34 godine) rođenih u EU-u ima barem jednog roditelja rođenog u inozemstvu⁵. Iako se udio stanovnika rođenih izvan EU-a sveukupno povećao posljednjih godina⁶, razlike među državama članicama i dalje su velike. U Švedskoj, Estoniji, Luksemburgu, Hrvatskoj, Latviji, Austriji, Malti i Njemačkoj taj udio iznosi otprilike 10 % ili više, a u Češkoj, Mađarskoj, Rumunjskoj, Bugarskoj, Poljskoj i Slovačkoj manji je od 3 %.

Više od četvrtine migranata visoko je obrazovano⁷. Kvalificirani su, ambiciozni i motivirani, no često ne mogu iskoristiti svoje vještine. Otprilike 40 % prekvalificirano je za posao koji obavlja⁸. Ne možemo si priuštiti da potratimo taj potencijal. Istodobno gotovo petina migranata ima samo osnovno obrazovanje i potrebna im je dodatna potpora.

Migranti i građani EU-a migrantskog podrijetla imaju ključnu ulogu u europskom gospodarstvu i društvu. Ta je uloga još vidljivija u jeku krize uzrokovane bolešću COVID-19⁹. Mnogi su pomogli u borbi protiv krize kao kritični radnici, liječnici i medicinske sestre/tehničari. Istodobno su jedna od skupina koje su najizloženije pandemiji¹⁰. Za oporavak i otpornost naših gospodarstava nakon te krize Europskoj uniji bit će potreban doprinos svih građana¹¹. Stoga jače promicanje integracije i uključivanja nije samo moralna dužnost u skladu s temeljnim vrijednostima EU-a, nego i nužnost u gospodarskom smislu. Najnovija istraživanja pokazuju da bi se potpunom integracijom migranata na tržište rada mogle stvoriti velike gospodarske koristi, uključujući fiskalnu dobit i uplate doprinosa u nacionalne mirovinske sustave i nacionalnu socijalnu skrb općenito¹².

⁴ Eurostat, podaci o stanovništvu, 2019. (napomena: svi pokazatelji navedeni u nastavku odnose se na područje EU-27).

⁵ Procjene za 2017. (posljednja dostupna godina) na temelju OECD/EU (2018.), *Settling In, Indicators of Immigrant Integration* („Udomaćivanje, pokazatelji integracije imigranata”), odjeljak 7.

⁶ Do kraja 2019. većina boravišnih dozvola u EU-u izdana je iz sljedećih razloga: obitelj (38 %), posao (17 %), azil (9 %), obrazovanje (1 %) i ostalo (32 %). Izvor: Eurostat, podaci o boravišnim dozvolama. Vidjeti i: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-of-life/statistics-migration-europe_hr.

⁷ Prema podacima za 2019., 26,8 % odraslih osoba (u dobi od 25 do 64 godine) rođenih izvan EU-a ima visoku razinu obrazovanja (Eurostat, EU-LFS).

⁸ Točnije, njih 38,6 %, na temelju podataka Eurostata za 2019., EU-LFS (dobna skupina 20–64). Prekvalificiranost je rad na niskokvalificiranim ili srednjokvalificiranim zanimanjima (ISCO 4-9) unatoč visokoj razini obrazovanja (ISCED 5-8).

⁹ Vidjeti: Zajednički istraživački centar (2020.), *Immigrant Key Workers: Their Contribution to Europe's COVID-19 Response* („Ključni radnici imigranti: njihov doprinos europskom odgovoru na COVID-19”), https://ec.europa.eu/knowledge4policy/sites/known4pol/files/key_workers_covid_0423.pdf.

¹⁰ Vidjeti: OECD (2020.), *What is the impact of the COVID-19 pandemic on immigrants and their children?* („Kako pandemija bolesti COVID-19 utječe na imigrante i njihovu djecu?”), <http://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/what-is-the-impact-of-the-covid-19-pandemic-on-immigrants-and-their-children-e7cbb7de>. Godišnja strategija održivog rasta 2021., COM(2020) 575 final.

¹¹ Vidjeti: Godišnja strategija održivog rasta 2021., COM(2020) 575 final.

¹² Na primjer, potpunom integracijom migranata na tržište rada prosječni neto fiskalni doprinos svakog migranta mogao bi se do 2035. povećati za do 3 500 EUR. Vidjeti: Zajednički istraživački centar (2020.), *Projecting the*

Ovaj akcijski plan dio je sveobuhvatnog odgovora na pitanja povezana s migracijom navedena u novom paktu o migracijama i azilu¹³. Uspješne integracijske politike ključne su i za dobro funkcioniranje sustava za upravljanje azilom i migracijama. Integracijskim politikama osigurava se da svi pojedinci koji imaju pravo boravka u EU-u mogu potpuno sudjelovati u našim društvima, čime se podupiru i dopunjuju nacionalne politike u području azila i migracija. Tim politikama može se pridonijeti i dijalogu s trećim zemljama i programima u okviru vanjske dimenzije migracijske i razvojne politike EU-a. Migranti se često uključuju u zajednice dijaspora u državama članicama EU-a. Dijaspore može doprinijeti uključivanju u društva domaćine, ulaganjima, inovacijama i razvoju i pritom pomoći migrantima da očuvaju vezu sa svojom zemljom podrijetla.

Ovaj akcijski plan obuhvaća sve stadije i faze procesa integracije: mjere prije odlaska, prihvata i ranu integraciju, dugoročnu integraciju te izgradnju uključivih i povezanih društava. U njemu se uzima u obzir situacija u kojoj se nalazi migrantsko stanovništvo u državama članicama te se države članice i ostali dionici podržavaju u oblikovanju politika za integraciju i uključivanje.

2. Iskustva stečena na temelju akcijskog plana za integraciju iz 2016. te ključnih činjenica i brojkama o integraciji i uključivanju

Ovaj akcijski plan temelji se, među ostalim, na rezultatima akcijskog plana Komisije iz 2016. za integraciju državljana trećih zemalja. Nakon donošenja tog plana Komisija je uvela više od 50 konkretnih mjera za potporu državama članicama i ostalim ključnim dionicima u nizu područja politike kao što su: mjere prije odlaska/dolaska, obrazovanje, zapošljavanje i strukovno osposobljavanje, pristup osnovnim uslugama, aktivno sudjelovanje i socijalna uključenost. Komisija je ojačala i svoje alate za koordinaciju, financiranje i praćenje. U mnogim državama članicama akcijski plan pridonio je izradi ili preispitivanju nacionalnih strategija integracije te je bio izvor informacija o upotrebi financiranja za integraciju. U mnogim slučajevima nacionalnim tijelima pružena je posebno prilagođena tehnička potpora u oblikovanju i provedbi reformi integracijske politike¹⁴.

Međutim, trajni izazovi povezani sa zapošljavanjem, obrazovanjem, pristupom osnovnim uslugama i socijalnom uključenosti migranata pokazuju da je potrebno daljnje djelovanje, kako je opisano u nastavku.

Ključne činjenice i brojke o integraciji i uključivanju (EU-27, 2019.)¹⁵

net fiscal impact of immigration in the EU („Projekcija neto fiskalnog učinka useljavanja u EU”), <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC121937>.

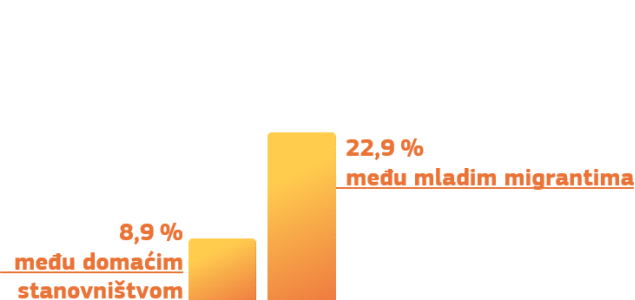
¹³ Dostupno na: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/new-pact-migration-and-asylum_hr.

¹⁴ Za više pojedinosti o provedbi akcijskog plana iz 2016. vidjeti radni dokument službi Komisije o ocjeni provedbe akcijskog plana iz 2016. za integraciju državljana trećih zemalja, SWD(2020) 290.

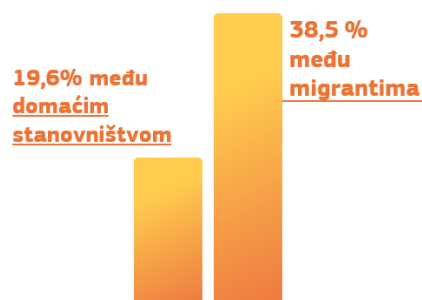
¹⁵ Podaci Eurostata za 2019. Pokazatelji obrazovanja i zapošljavanja na temelju Ankete EU-a o radnoj snazi (EU-LFS). Pokazatelji siromaštva i stanovanja na temelju istraživanja EU-a o dohotku i životnim uvjetima (EU-SILC). Migranti su definirani kao osobe rođene izvan područja EU-28 (s obzirom na to da je referentna godina 2019., državljani Ujedinjene Kraljevine nisu pribrojani „migrantima iz trećih zemalja”: s obzirom na mali udio koji imaju u ukupnom migrantskom stanovništvu u EU-u, to nema nikakav utjecaj na ukupne nedostatke u ishodima integracije).

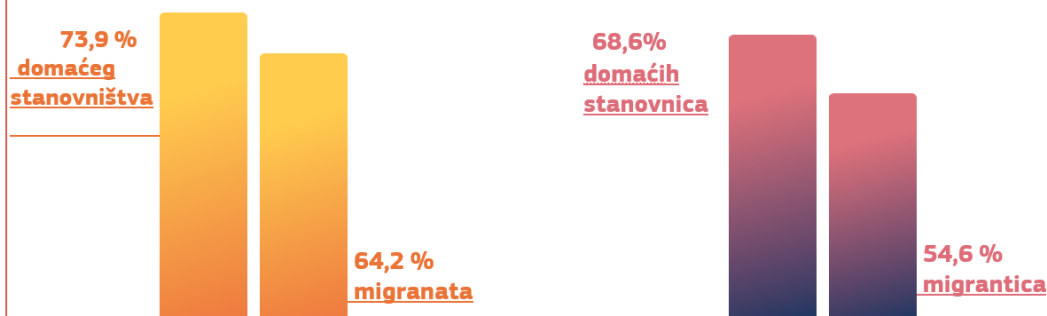
Udio ranog napuštanja školovanja među mladima (18–24) (bez višeg sekundarnog obrazovanja)

Udio odraslih (25–64) s niskom razinom obrazovanja

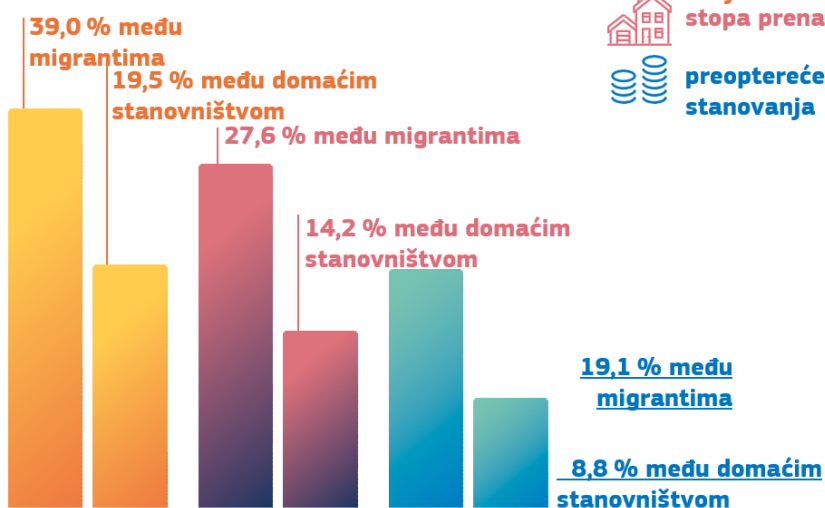
Udio zaposlenih u radno sposobnom stanovništvu (20–64)

rizik od siromaštva ili socijalne isključenosti
stopa prenapučenosti

preopterećenost troškovima stanovanja

Uz nejednakosti s kojima se migranti susreću u ključnim područjima kao što su obrazovanje, zapošljavanje, siromaštvo, socijalna isključenost i stanovanje (vidjeti prethodne dijagrame), migranti se nalaze u nepovoljnom položaju i u sljedećim područjima:

- u odnosu na domaće stanovništvo (12,5 %), mladi migranti (18–24) rođeni izvan EU-a (21 %), a osobito djevojčice migrantice i mlade migrantice (25,9 %) češće „nisu zaposleni, ne

obrazuju se i ne osposobljavaju”,

- veća je vjerojatnost da se neće odgovoriti na medicinske potrebe migranata¹⁶ povezane s raznim čimbenicima kao što su: nemogućnost pristupa zdravstvenom osiguranju ili ograničeno zdravstveno osiguranje (u nekim zemljama) ovisno o boravišnom statusu, nedostatak informacija o pristupu uslugama, financijska sredstva, koncentracija migranata u određenim područjima u nepovoljnom položaju sa slabijim pristupom kvalitetnim zdravstvenim uslugama, jezične prepreke i neprilagođenost nacionalnih sustava konkretnim potrebama migranata,
- iako je udio migranata u stanovništvu ruralnih područja relativno nizak (2,9 %)¹⁷, postižu lošije rezultate s obzirom na pokazatelje integracije ne samo u usporedbi s domaćim stanovništvom, nego i u odnosu na migrante koji žive u gradovima i naseljima¹⁸. Budući da u mnogim ruralnim područjima općenito nedostaje osnovnih usluga, migrantima bi mogle biti uskraćene i neke posebne usluge potpore koje su im potrebne.

Nadalje, provedba akcijskog plana iz 2016. potvrdila je da je, iako su područja na koja je usmjeren akcijski plan i dalje bitna, nužno više raditi na promicanju integracije migrantica, uključivanju građana EU-a migrantskog podrijetla, boljem uključivanju društva domaćina u politike integracije i uključivanja te jačanju i evaluaciji tih politika. Potreba da se migrantima i građanima EU-a migrantskog podrijetla olakša pristup zdravstvenim uslugama pokazala se i u kontekstu pandemije bolesti COVID-19.

3. Ključna načela i vrijednosti iz akcijskog plana EU-a za integraciju i uključivanje

Rad EU-a na integraciji i uključivanju temelji se na zajedničkom skupu načela i vrijednosti, koje bi i države članice trebale primjenjivati pri oblikovanju, provedbi ili preispitivanju strategija. To vrijedi i za sve druge EU-ove politike uključivanja, kako su utvrđene u europskom stupu socijalnih prava.

Uključivanje za sve

Uključivanje za sve znači da se mora osigurati da sve politike budu dostupne i korisne svima, pa tako i za migrante i građane EU-a migrantskog podrijetla. To podrazumijeva prilagodbu i pretvorbu glavnih politika u skladu s potrebama raznolikog društva kako bi se uzele u obzir konkretne poteškoće i potrebe raznih skupina. Mjere kojima se pomaže migrantima u integraciji ne trebaju se niti bi se trebale provoditi na štetu mjera kojima se pomaže ostalim skupinama ili manjinama koje su ranjive ili u nepovoljnom položaju. Upravo suprotno, trebale bi općenito pridonijeti većoj uključivosti politika.

U ovom akcijskom planu promiče se integrirani pristup uključivanju migranata i nastoje izgraditi bliske sinergije s postojećim i budućim strategijama EU-a za poticanje ravnopravnosti i socijalne kohezije kako bi se osiguralo da su svi u potpunosti uključeni u europska društva i da sudjeluju u njima. Točnije, provest će se u interakciji s nadolazećim akcijskim planom za provedbu europskog stupa socijalnih prava i akcijskim planom EU-a protiv rasizma¹⁹. Izgradit će se i sinergije sa strateškim okvirom EU-a za jednakost,

¹⁶ Na temelju podataka iz EU-SILC-a, vidjeti OECD/EU (2018.), *Settling In, Indicators of Immigrant Integration* (Udomaćivanje, pokazatelji integracije imigranata), slika 4.11. „Nezadovoljene medicinske potrebe”.

¹⁷ Eurostat, EU-LFS (2019.).

¹⁸ Vidjeti: Zajednički istraživački centar (2020.), *Migration in EU Rural Areas* (Migracija u ruralnim područjima EU-a): https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC116919/migration_in_eu_rural_areas.pdf.

¹⁹ Unija ravnopravnosti: Akcijski plan EU-a za antirasizam za razdoblje 2020.–2025., COM(2020) 565 final.

uključivanje i sudjelovanje Roma²⁰, strategijom o ravnopravnosti LGBTIQ osoba 2020.–2025.²¹, nadolazećom strategijom za borbu protiv antisemitizma te izvješćem o građanstvu EU-a. Nastojat će se uspostaviti i ojačati kontakt i povjerenje među različitim zajednicama te boriti protiv izolacije i segregacije.

Jačanjem povezanosti i uključivosti u društvu može se pomoći i sprečavanju širenja svih oblika ekstremističkih ideologija koje mogu dovesti do terorizma i nasilnog ekstremizma. Poboľšanim preventivnim mjerama može se pak pristupiti rješavanju problema društvenih napetosti i ekstremističkih ideologija te tako poticati integraciju i miroljubiv suživot zajednica i pojedinaca. U okviru Mreže za osvješćivanje o radikalizaciji²² Komisija podržava stručnjake na terenu u cijeloj Europi u razvoju najbolje prakse te im pruža potrebne vještine za borbu protiv nasilnog ekstremizma, potporu izgradnji otpornosti i odricanju od nasilja te za rehabilitaciju i reintegraciju u društvo. Promicanjem uključivanja i osiguranjem mogućnosti za rizične mlade osobe u okviru obrazovanja, kulture, programa za mlade i sporta može se dodatno pridonijeti sprečavanju radikalizacije te povećati kohezija unutar EU-a. Bliska suradnja sa stručnjacima i lokalnim dionicima može biti osobito djelotvorna u sprečavanju radikalizacije. Uključivanje znači i borba protiv nesvjesnih predrasuda te promjena u mentalitetu i načinu na koji ljudi pristupaju nepoznatom i doživljavaju jedni druge.

Ciljana potpora gdje je potrebna

Iako bi glavne socijalne politike trebale biti uključive za sve i iako bi se u njima trebalo voditi računa o potrebama raznolikog društva, određene skupine i određena područja u zemljama domaćinima trebat će ciljanu potporu da bi uspjeli svladati određene izazove. Novopridošli migranti često se suočavaju s nizom problema u integraciji u europska društva ovisno o načinu dolaska, njihovim vještinama, poznavanju jezika i podrijetlu. U svakom području politike tvorci politike trebali bi osmisliti ciljane i prilagođene mehanizme potpore kao pomoć u brznoj integraciji novopridošlih osoba. Jedan su primjer dopunski tečajevi namijenjeni visokokvalificiranim migrantima koji će im pomoći da na novom radnom mjestu što bolje iskoriste svoje vještine²³. Države članice pod migracijskim pritiskom bore se s dodatnim problemima u izradi ili širenju tih ciljanih mjera te bi tim državama članicama trebalo pružiti posebnu potporu. Dodatna zaštita i potpora bit će potrebna djeci, pri čemu se uvijek mora osigurati najbolji interes djeteta, a posebno djece bez pratnje²⁴.

Rodno osviještena politika i suzbijanje diskriminacije kao prioriteti

U ovom akcijskom planu uzet će se u obzir kombinacija osobnih značajki kao što su rod, rasno ili etničko podrijetlo, vjeroispovijest ili uvjerenja, seksualna orijentacija i invaliditet, zbog kojih se migranti mogu suočiti sa specifičnim teškoćama. Njime će se nadograditi i dopuniti Strategija za rodnu ravnopravnost 2020.–2025., Akcijski plan EU-a za antirasizam za razdoblje 2020.–2025., Strateški okvir EU-a za jednakost, uključivanje i sudjelovanje Roma,

²⁰ Unija jednakosti: strateški okvir EU-a za jednakost, uključivanje i sudjelovanje Roma, COM(2020) 620 final.

²¹ Unija ravnopravnosti: Strategija o ravnopravnosti LGBTIQ osoba 2020.–2025., COM(2020) 698 final.

²² Mreža za osvješćivanje o radikalizaciji (RAN) okuplja više od 6 000 stručnjaka iz terenske prakse iz cijele Europe radi razvijanja najbolje prakse te im pruža potrebne vještine za borbu protiv nasilnog ekstremizma. Daljnje mjere za sprečavanje radikalizacije bit će uključene u nadolazeći Program EU-a za borbu protiv terorizma.

²³ Ti su tečajevi osmišljeni upravo kako bi pomogli migrantima da dopune obrazovanje stečeno u inozemstvu.

²⁴ Konkretni problemi s kojima se susreću djeca migranti u vezi s pristupom mjerama integracije nastojat će se riješiti u nadolazećoj Strategiji EU-a o pravima djeteta.

Strategija za ravnopravnost LGBTIQ osoba i buduća Strategija o pravima osoba s invaliditetom²⁵.

Migrantice, i žene i djevojčice, nailaze na više prepreka integraciji nego migranti, muškarci i dječaci, te često moraju svladati strukturne prepreke povezane s time što su i migranti i žene, uključujući suočavanje sa stereotipima. Vjerojatnije je da one u EU dolaze kako bi se pridružile članu obitelji i da će pritom preuzeti kućanske obveze zbog kojih neće moći u potpunosti sudjelovati na tržištu rada i u programima integracije, procjenama vještina, prekvalificiranju i ostalim mjerama koje nisu prilagođene takvim obvezama migrantica. Zaposlene migrantice češće su prekvalificirane za svoja radna mjesta nego domaće stanovnice²⁶.

Nadalje, građani EU-a migrantskog podrijetla često su izloženi izravnoj ili neizravnoj diskriminaciji te rasizmu pri traženju stanova ili zaposlenja, u svakodnevnom životu, u školi, susjedstvu ili na radnom mjestu. Diskriminaciju mogu doživjeti već na temelju svojeg migrantskog podrijetla, ali može biti još teža zbog njihova etničkog ili rasnog podrijetla te vjeroispovijesti ili uvjerenja. Višestrukim oblicima diskriminacije izloženi su i LGBTIQ²⁷ migranti i migranti s invaliditetom.

Podrška u svim stadijima procesa integracije

Uspješna integracija migranata ovisi o **ranom djelovanju i dugoročnom ulaganju**. Ključno je što ranije u migracijskom procesu pružiti potporu migrantima i zajednicama koje ih primaju. Integracija može početi čak i prije dolaska u EU. Stoga bi države članice trebale, kad je god to moguće, uspostaviti i proširiti mjere integracije prije odlaska (npr. osposobljavanje, tečajevi za orijentaciju) te ih uspješno povezati s mjerama nakon dolaska kako bi olakšale i ubrzale proces integracije, među ostalim u kontekstu preseljenja i sponzorstva zajednice²⁸.

Isto tako, integracija nije proces s određenim rokom. Zbog toga su glavne politike ključne u podržavanju kontinuiranog uključivanja i značajnog sudjelovanja. U predloženom Višegodišnjem financijskom okviru za razdoblje 2021.–2027. uzima se u obzir potreba za ulaganjima u cijelom procesu integracije iz namjenskog Fonda za azil i migracije te za financijskom potporom u području zapošljavanja, obrazovanja, socijalne i zdravstvene skrbi te stanovanja iz fondova kohezijske politike, kao što su Europski socijalni fond plus i Europski fond za regionalni razvoj, te ostalih fondova kao što su Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj i Erasmus+.

Partnerstva s više dionika za što veću dodanu vrijednost EU-a

²⁵ Poštovanje standardâ ljudskih prava i uključivanje rodne perspektive u partnerstva i sporazume o migraciji između EU-a i trećih zemalja podupire se i Akcijskim planom EU-a za žene, mir i sigurnost (2019.–2024.), EEAS(2019) 747.

²⁶ U 2019. prekvalificirano je bilo 40,7 % migrantica u usporedbi s 21,1 % domaćih stanovnica (dobna skupina: 20–64), prema podacima Eurostata iz EU-LFS-a. Vidjeti i Zajednički istraživački centar (2020.), *Gaps in the EU Labour Market Participation Rates: an intersectional assessment of the role of gender and migrant status* („Razlike u stopama sudjelovanja na tržištu rada u EU-u: intersekcionalna procjena uloge roda i migrantskog statusa”).

²⁷ LGBTIQ osobe su: osobe koje privlače druge osobe istog roda (lezbijke i homoseksualci) ili obaju rodova (biseksualci), osobe čiji rodni identitet i/ili rodno izražavanje ne odgovaraju spolu koji im je dodijeljen pri rođenju (transseksualne i nebinarne osobe), osobe koje su rođene sa spolnim obilježjima koja se ne uklapaju u uobičajenu definiciju muškog ili ženskog spola (interseksualne osobe) ili osobe čiji se identitet ne uklapa u binarnu klasifikaciju spola i/ili roda (*queer*).

²⁸ Kao što je istaknuto u Preporuci Komisije o zakonitim putovima do zaštite u EU-u (C(2020) 6467 final), modeli sponzorstva zajednice mogu omogućiti bržu i učinkovitiju integraciju izbjeglica.

Iako su prvenstveno nacionalne vlade odgovorne za općenito oblikovanje integracijske i socijalne politike, među ostalim za obrazovanje, zapošljavanje, stanovanje i zdravstvenu skrb, EU ima ključnu ulogu u podržavanju država članica i svih drugih dionika u integraciji financiranjem, razvojem praktičnih alata, koordinacijom mjera i uspostavljanjem relevantnih partnerstava.

Integracija se odvija u svakom selu, gradu i regiji u kojima migranti žive, rade i pohađaju školu ili se pridruže sportskom klubu. Lokalna razina ima ključnu ulogu u prihvaćanju i usmjeravanju novopridošlih osoba kada tek stignu u novu zemlju. Organizacije civilnog društva, obrazovne ustanove, poslodavci te socioekonomski partneri, organizacije socijalne ekonomije, crkve, vjerske i druge filozofske zajednice, organizacije mladih, studentske organizacije, organizacije dijaspora i sami migranti imaju bitnu ulogu u ostvarivanju doista djelotvorne i sveobuhvatne integracijske politike.

4. Mjere u glavnim sektorskim područjima

U ovom akcijskom planu utvrđuju se mjere za jačanje djelovanja i okupljanje dionika sa svih razina u zajedničkom radu na integraciji i uključivanju te izgradnji povezanih i uključivijih društava za sve. Iako se temelji na rezultatima akcijskog plana iz 2016. za integraciju državljana trećih zemalja, u ovom akcijskom planu predlažu se nove i šire mjere u okviru kojih EU i države članice mogu stvoriti najveću dodanu vrijednost i ostvariti veći učinak. Te su mjere dopuna mjerama iz najnovijih strategija za ravnopravnost²⁹. Predložene mjere temelje se na opsežnim savjetovanjima s velikim rasponom dionika, koje je Komisija provela od lipnja do listopada 2020. Ona uključuju javno savjetovanje te ciljana savjetovanja s državama članicama, lokalnim i regionalnim tijelima, socijalnim i gospodarskim partnerima, poslodavcima, organizacijama civilnog društva, zakladama, međunarodnim organizacijama i migrantima, uključujući izbjeglice³⁰.

I. Obrazovanje i osposobljavanje

Od ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja do tercijarnog obrazovanja, obrazovanja odraslih te neformalnog obrazovanja, obrazovanje i osposobljavanje temelj su uspješnog sudjelovanja u društvu te jedan od najsnažnijih alata za izgradnju uključivijih društava. Pandemija bolesti COVID-19 dodatno je pokazala koliko su važni uključivanje i jednake mogućnosti u obrazovanju. Uključivost i rodna ravnopravnost jedna su od šest dimenzija europskog prostora obrazovanja³¹ koje treba postići do 2025. uvođenjem niza konkretnih inicijativa. Povećanje uključivosti naših obrazovnih sustava ključni je cilj i Akcijskog plana za digitalno obrazovanje³². U Programu vještina za Europu potiče se cjeloživotni razvoj vještina³³.

Škole bi mogle postati prava središta integracije za djecu i njihove obitelji. Veće sudjelovanje djece migranata i djece migrantskog podrijetla u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju,

²⁹ Na primjer, Strategija za rodnu ravnopravnost 2020.–2025. (COM(2020) 152 final) i Akcijski plan EU-a za antirasizam za razdoblje 2020.–2025. (COM(2020) 565 final).

³⁰ Rezultati savjetovanja mogu se pronaći ovdje: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/summary/summary_of_consultations_in_view_of_the_action_plan_on_integration_and_inclusion.pdf.

³¹ Komunikacija o uspostavi europskog prostora obrazovanja do 2025. (COM(2020) 625 final).

³² Akcijski plan za digitalno obrazovanje 2021.–2027. Prilagodba obrazovanja i osposobljavanja digitalnom dobu (COM(2020) 624 final).

³³ Komunikacija „Program vještina za Europu za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost” (COM(2020) 274 final).

uz osiguranje da su ti programi prilagođeni kulturno i jezično raznolikoj djeci, mogu i vrlo pozitivno utjecati na razinu obrazovanja koju će postići, uključujući poznavanje jezika zemlje domaćina, te općenito na integraciju njihovih roditelja i obitelji. Školsko okruženje koje uključuje zajednice, usluge potpore i roditelje može biti osobito korisno za djecu migrantskog podrijetla. Da bi se to ostvarilo, nastavnici moraju imati potrebne vještine i resurse za predavanje u multikulturalnim i višejezičnim učionicama te za pružanje potpore djeci migrantskog podrijetla tijekom cijelog obrazovanja. Za povećanje uključivosti našeg obrazovnog sustava ključni su i borba protiv segregacije u školama i poticanje interakcija između djece migranata i domaće djece. Poučavanjem demokracije, građanskog odgoja i kritičkog razmišljanja škole pomažu spriječiti da mlade privuku nasilne ekstremističke ideologije, organizacije i pokreti³⁴.

Djeci migrantima s invaliditetom potrebna je dodatna potpora kako bi mogli ravnopravno sudjelovati u obrazovanju. Uključivanje će biti misao vodilja predstojeće sveobuhvatne Strategije EU-a o pravima djeteta, kojom će se nastojati osigurati da sva djeca, neovisno o podrijetlu, sposobnostima, socioekonomskom položaju te pravnom i boravišnom statusu, imaju ravnopravan pristup istim pravima i zaštiti. Sektor mladih, a osobito rad s mladima, može pomoći mladim migrantima u stjecanju vještina i sposobnosti u okviru neformalnog učenja.

Prelazak u odraslu dob i iz škole na radno mjesto može biti posebice težak za nedavno pristiglu djecu migrante, osobito mlade bez pratnje, pogotovo zbog toga što mjere potpore često prestaju kada dijete navrší 18 godina. Osobito djelotvorna može biti prethodna priprema za taj prelazak podupiranjem stjecanja obrazovanja, uključivanjem mladih u strukovno obrazovanje i osposobljavanje i u Garanciju za mlade³⁵ te usmjeravanjem i mentorstvom.

Olakšavanje priznavanja kvalifikacija stečenih u trećim zemljama, promicanje njihove vidljivosti te povećanje usporedivosti s europskim kvalifikacijama i kvalifikacijama u EU-u, uz istodobno održavanje prijelaznih tečajeva kako bi se pomoglo migrantima u dopunjavanju obrazovanja stečenog u inozemstvu, ključni su za brže i poštenije uključivanje migranata na tržište rada te im omogućuju potpuno iskorištavanje njihovih sposobnosti i vještina. To može pomoći migrantima i u nastavku školovanja u zemlji domaćinu, a time i povećanju njihove razine sudjelovanja u visokom obrazovanju i cjeloživotnom učenju.

Učenje jezika zemlje domaćina neophodno je za uspješnu integraciju. No ono ne bi trebalo prestati nekoliko mjeseci nakon dolaska. Jezični tečajevi trebali bi se nuditi i za srednje i napredne razine te prilagoditi potrebama različitih skupina. Pokazalo se da je povezivanje jezičnog osposobljavanja s razvojem drugih vještina ili stjecanjem radnog iskustva te popratnim mjerama, kao što su usluge skrbi o djeci, osobito djelotvorno u poboljšanju pristupa učenju i svladavanju jezika. Naposljetku, za potpuno sudjelovanje migranata u društvu koje ih prima bitno je što ranije upoznavanje s propisima, kulturom i vrijednostima tog društva, na primjer na tečajevima za građansku orijentaciju.

Što želimo postići u ovom području?

³⁴ Mreža za osvješćivanje o radikalizaciji izdala je niz pomoćnih dokumenata kako bi bolje pripremila nastavnike za otkrivanje ranih znakova radikalizacije i uklanjanje njezinih temeljnih uzroka: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/topics-and-working-groups/ran-y-and-e_en.

³⁵ Garancija za mlade obveza je svih država članica da osiguraju da sve osobe mlade od 25 godina dobiju kvalitetnu ponudu za posao, nastavak obrazovanja, pripravništvo ili naukovanje. Pojačana Garancija za mlade više je usmjerena na konkretne potrebe ranjivih skupina, na primjer mladih migranata ili mladih osoba migrantskog podrijetla. Vidjeti: <https://ec.europa.eu/social/home.jsp?langId=hr>.

- Više djece migranata i djece migrantskog podrijetla sudjeluje u visokokvalitetnom i uključivom ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju.
- Nastavnici su bolje osposobljeni potrebnim vještinama te dobivaju resurse i potporu u vođenju multikulturalnih i višejezičnih učionica na korist i djece migranata i domaće djece.
- Zajednice za učenje s više dionika stvorene su u suradnji sa školama, zdravstvenim i socijalnim službama i roditeljima.
- Kvalifikacije stečene u zemljama izvan EU-a priznaju se brže i jednostavnije.
- Više migranata sudjeluje u sveobuhvatnim programima jezičnog osposobljavanja i tečajevima građanske integracije koji počinju po dolasku i prate ih tijekom njihova procesa integracije.

Kako će Komisija podržati te ciljeve?

- **Poboljšanje sudjelovanja i uspjeha u obrazovanju:**
 - novim skupom alata i praktičnim smjernicama za uključivanje u rani i predškolski odgoj i obrazovanje koje će se objaviti početkom 2021.,
 - ciljanom potporom za nastavnike u izgradnji sposobnosti za rad u kulturno, vjerski i jezično raznolikim učionicama u okviru učiteljskih akademija programa Erasmus,
 - aktivnostima uzajamnog učenja i uzajamnog savjetovanja kako bi se države članice podržalo u oblikovanju i provedbi djelotvornih uključivih obrazovnih politika u europskom prostoru obrazovanja,
 - održavanjem ciljanog osposobljavanja za osobe koje rade s mladima kako bi stekle vještine koje su im konkretno potrebne za podržavanje integracije mladih migranata.
- **Poboljšanje priznavanja kvalifikacija:**
 - poticanjem suradnje između nacionalnih tijela nadležnih za integraciju i nacionalnih centara za priznavanje kvalifikacija (mreže ENIC-NARIC),
 - podržavanjem transparentne prakse priznavanja kvalifikacija izbjeglica u okviru programa Erasmus,
 - promicanjem razmjena među državama članicama o održavanju dopunskih tečajeva/tečajeva prijelaznog osposobljavanja za migrante,
 - informiranjem migranata o praksama priznavanja te vještinama i kvalifikacijama uz iskorištavanje punog potencijala portala Europass,
 - promicanjem transparentnosti sustava kvalifikacija, među ostalim u sklopu Europskog kvalifikacijskog okvira.
- Suradnja s državama članicama na daljnjem razvoju **sveobuhvatnih i pristupačnih programa učenja jezika**, uključujući srednje i napredne razine, na temelju financiranja i razmjene iskustava.
- Promicanje razmjena među državama članicama o uspješnim pristupima tečajevima za građansku orijentaciju.

U ovom području države članice potiču se:

- da povećaju broj djece migranata i djece migrantskog podrijetla koja sudjeluju u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju te da istodobno osiguraju da opći programi ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja budu oblikovani za pružanje potpore kulturno i jezično raznolikoj djeci,
- da osiguraju brze, poštene, transparentne i cjenovno pristupačne postupke za priznavanje stranih kvalifikacija,

- da kao ključne vještine u nastavne planove uključuju vođenje multikulturalnih i višejezičnih učionica te cijenjenje i mobilizaciju pojedinačnog jezičnog podrijetla učenikâ te da nastavnicima osiguraju resurse potrebne za rješavanje tih pitanja,
- da razviju programe potpore posebno namijenjene maloljetnicima bez pratnje koji su stigli u dobi u kojoj više nije obvezno školovanje te programe za maloljetnike bez pratnje pri prelasku u odraslu dob,
- da osiguraju dostupnost i cjenovnu pristupačnost izvanškolskih rekreacijskih aktivnosti i sportova,
- da osiguraju potporu za učenje jezika nakon razdoblja početne integracije radi promicanja učenja jezika i nakon osnovne ili srednje razine znanja,
- da u cijelosti iskoriste fondove EU-a, osobito Europski socijalni fond plus, Fond za azil i migracije i Europski fond za regionalni razvoj, za podupiranje programa i mjera povezanih s obrazovanjem, vještinama i jezičnim osposobljavanjem u skladu s potrebama utvrđenima na nacionalnoj i regionalnoj razini.

II. Zapošljavanje i vještine

Migranti čine znatan udio radne snage EU-a. Kriza uzrokovana bolešću COVID-19 učinila je njihov doprinos europskim gospodarstvima i tržištima rada još vidljivijim³⁶. Mnogi pristigli migranti imaju vještine za kojima je velika potražnja na tržištima rada, no često nailaze na poteškoće u njihovu priznavanju i pronalasku radnih mjesta koja odgovaraju njihovim kvalifikacijama. Rizik od prekvalificiranosti osobito je prisutan kod migrantica, što može dovesti do obescenjivanja njihovih vještina. U pravilu nailaze na veće prepreke i ograničeniji pristup potpori³⁷. Usto bi trebalo nastojati riješiti probleme s kojima se suočavaju migranti s invaliditetom kako bi oni mogli sudjelovati na tržištu rada.

Cilj je Programa vještina za Europu³⁸ da se podrži sve, među ostalim migrante, u razvoju većih i boljih vještina te u njihovu iskorištavanju. Nadalje, u nekoliko država članica nedavno su razvijeni inovativni alati za brzu procjenu vještina migranata. Procjene vještina koje se provode već u fazi prije odlaska mogu pomoći migrantima u bržoj integraciji na tržište rada, osobito u okviru programa preseljenja i dodatnih mehanizama.

Poduzetnici migranti pridonose gospodarskom rastu, stvaraju radna mjesta i mogu pomoći u oporavku nakon pandemije bolesti COVID-19. No nailaze na nekoliko prepreka, kao što su nepostojanje mreža, otežan pristup kreditiranju i nedovoljno poznavanje regulatornog i financijskog okvira. Pristup informacijama o financijama i veća financijska pismenost mogu im pomoći da svladaju te prepreke. Dostupnost i pristupačnost financijskih usluga, uključujući slanje novčanih doznaka, nužne su kako bi svi migranti mogli u potpunosti sudjelovati u

³⁶ Vidjeti: Zajednički istraživački centar (2020.) *Immigrant Key Workers: Their Contribution to Europe's COVID-19 Response* (Ključni radnici useljenici: njihov doprinos europskom odgovoru na COVID-19), https://ec.europa.eu/knowledge4policy/sites/know4pol/files/key_workers_covid_0423.pdf.

³⁷ Vidjeti: Zajednički istraživački centar (2020.), *Gaps in the EU Labour Market Participation Rates: an intersectional assessment of the role of gender and migrant status* (Jaz u stopama sudjelovanja na tržištu rada u EU-u: intersekcionalna procjena uloge roda i migrantskog statusa), <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC121425>.

³⁸

Vidjeti: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1223#:~:text=The%20European%20Skills%20Agenda%20is%20a%20five-year%20plan,on%20the%20lessons%20learnt%20during%20the%20COVID-19%20pandemic>.

gospodarstvu zemlje domaćina i osigurati stabilan život sebi i svojim obiteljima. Digitalizacija može pridonijeti pristupačnosti financijskih usluga.

Za djelotvorno uključivanje migranata i građana EU-a migrantskog podrijetla na tržište rada potrebna je aktivna suradnja brojnih raznolikih dionika, među ostalim javnih tijela na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini, organizacija civilnog društva, gospodarskih i socijalnih partnera te poslodavaca.

Kvalitetno strukovno obrazovanje i osposobljavanje sa snažnom komponentom učenja na radu može biti osobito snažan alat koji će pomoći migrantima da uđu na tržište rada. No i dalje postoje prepreke njihovu sudjelovanju u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju.

Što želimo postići u ovom području?

- Pojačana je suradnja na razini EU-a te na nacionalnoj i lokalnoj razini između ključnih dionika na tržištu rada i samih migranata.
- Potpora za poduzetnike migrante, uključujući socijalne poduzetnike, povećana je kroz lakši pristup financiranju, osposobljavanju i savjetovanju.
- Više migrantica sudjeluje na tržištu rada.
- Vještine migranata procjenjuju se djelotvornije i brže. Kontinuirano se podupire usavršavanje i prekvalifikacija, među ostalim u okviru postupaka potvrđivanja neformalnog i informalnog učenja.
- Više migranata sudjeluje u visokokvalitetnom strukovnom obrazovanju i osposobljavanju.

Kako će Komisija podržati te ciljeve?

- **Suradnja sa socijalnim i gospodarskim partnerima** na promicanju pristupa integraciji na tržište rada s više dionika u okviru *Europskog partnerstva za integraciju*³⁹.
- **Potporna za poslodavce** u okviru razmjena i uzajamnog učenja na temelju inicijative *Poslodavci zajednički za integraciju*⁴⁰.
- Potpora za **uključivo poduzetništvo** u okviru programa InvestEU za žene i muškarce, među ostalim poduzetnike migrante, i poticanje uključivih programa mentorstva.
- **Olakšavanje procjene i potvrđivanja vještina:**
 - razmjenom i poboljšanjem praksi u pogledu procjene vještina u okviru Europske integracijske mreže, Europske mreže javnih službi za zapošljavanje i ažurirane platforme Europass,
 - daljnjim razvojem alata EU-a za profiliranje vještina državljana trećih zemalja te poticanjem njegove upotrebe u javnim tijelima i ostalim organizacijama, među ostalim prije dolaska, osobito u slučaju preseljenja i dodatnih mehanizama.
- Potpora za osobe migrantskog podrijetla u okviru nadolazećeg programa Građani, ravnopravnost, prava i vrijednosti⁴¹.

³⁹ https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/legal-migration/european-dialogue-skills-and-migration/european-partnership-integration_en

⁴⁰ Komisija je tu inicijativu pokrenula 2017. kako bi istaknula načine na koje poslodavci podupiru integraciju izbjeglica i ostalih migranata na tržište rada: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/legal-migration/european-dialogue-skills-and-migration/integration-pact_en.

⁴¹ Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi programa Prava i vrijednosti, COM/2018/383 final/2 – 2018/0207 (COD).

U ovom području države članice potiču se:

- da upotrebljavaju alat EU-a za profiliranje vještina državljana trećih zemalja u ranoj fazi, osobito za tražitelje azila, izbjeglice i migrante, te da ojačaju postupke potvrđivanja neformalnog učenja,
- da upozore na diskriminaciju u postupku zapošljavanja i na radnom mjestu te da ojačaju mjere protiv diskriminacije,
- da potiču poduzetništvo migranata prilagođenim programima osposobljavanja i mentorstva, omogućivanjem sudjelovanja migranata u glavnim mehanizmima za potporu poduzetništvu te uključivanjem poduzetništva u programe integracije,
- da u cijelosti iskoriste fondove EU-a, osobito Europski socijalni fond plus i Europski fond za regionalni razvoj, za podupiranje programa i mjera povezanih s integracijom na tržište rada u skladu s potrebama utvrđenima na nacionalnoj i regionalnoj razini.

III. Zdravstvo

Nedovoljan pristup zdravstvenim uslugama može biti velika prepreka integraciji i uključivanju, a utječe na gotovo sve aspekte života, među ostalim na zapošljavanje i obrazovanje. Migranti nailaze na posebne trajne prepreke u pristupu zdravstvenim uslugama, uključujući administrativne prepreke, bojazni povezane s nesigurnosti o trajanju njihova boravka, diskriminaciju, nedostatak informacija i znanja o zdravstvenom sustavu te jezične i međukulturne prepreke. Migrantice nailaze na dodatne probleme jer obično slabije znaju jezik zemlje domaćina, imaju slabije društvene mreže te veće odgovornosti za obitelj i skrb o djeci.

Pandemija bolesti COVID-19 pokazala je duboko ukorijenjene neravnopravnosti u pristupu zdravstvenim uslugama. Pokazala je i da te neravnopravnosti mogu biti rizične za cijelo društvo. Vjerojatnije je da će migranti raditi na radnim mjestima na kojima moraju biti u bliskom kontaktu s drugima, što izlaže njih i njihove obitelji većem riziku od zaraze bolešću COVID-19⁴², ali i od ostalih zaraznih bolesti.

Mentalno zdravlje ključno je za integraciju migranata. Iako su migranti, osobito izbjeglice, izloženi većem riziku od problema s mentalnim zdravljem zbog traume koju su doživjeli u svojoj zemlji podrijetla, poteškoća na koje su naišli tijekom migracije ili iskustava nakon dolaska, kao što su društvena izolacija ili diskriminacija, oni često nailaze na prepreke u pristupu uslugama za mentalno zdravlje.

Što želimo postići u ovom području?

- Migranti i građani EU-a migrantskog podrijetla informirani su o svojim pravima te imaju ravnopravan pristup redovitim zdravstvenim uslugama, među ostalim uslugama za mentalno zdravlje, pod uvjetima utvrđenima nacionalnim zakonodavstvom i praksama.
- Konkretni problemi na koje nailaze migrantice, uključujući zdravstvenu skrb prije i nakon poroda za majke, u cijelosti se uzimaju u obzir pri olakšavanju pristupa zdravstvenim uslugama.

Kako će Komisija podržati te ciljeve?

⁴² Vidjeti: OECD, *What is the impact of the COVID-19 pandemic on immigrants and their children?* (Kako pandemija bolesti COVID-19 utječe na imigrante i njihovu djecu?), <http://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/what-is-the-impact-of-the-covid-19-pandemic-on-immigrants-and-their-children-e7cbb7de/>.

- **Promicanje pristupa zdravstvenim uslugama za migrante:**
 - financiranjem namjenskih projekata sredstvima iz Fonda za azil, migracije i integraciju⁴³ te financiranjem mjera uključivanja namijenjenih osobama migrantskog podrijetla u okviru nadolazećeg programa Građani, ravnopravnost, prava i vrijednosti,
 - suradnjom s državama članicama na poticanju ravnopravnog pristupa kvalitetnim i cjenovno pristupačnim zdravstvenim uslugama u okviru fondova EU-a kao što su Europski socijalni fond plus i Europski fond za regionalni razvoj.
- **Podupiranje i promicanje razmjene među državama članicama o:**
 - programima prevencije i promicanja zdravlja posebno namijenjenima migrantima s pomoću primjerenih alata za informiranje,
 - pristupu uslugama za mentalno zdravlje i rehabilitaciju⁴⁴.

U ovom području države članice potiču se:

- da održavaju osposobljavanje zdravstvenih radnika o upravljanju raznolikošću i potrebama posebnih skupina migranata (migranti s traumom, žrtve trgovanja ljudima ili rodno uvjetovanog nasilja, maloljetnici bez pratnje, starije osobe, osobe s invaliditetom itd.) iskorištavanjem različitih projekata i materijala za osposobljavanje koji su pripremljeni u okviru zdravstvenih programa EU-a,
- da olakšaju pristup migranata osnovnim zdravstvenim uslugama, među ostalim za mentalno zdravlje, pružanjem usluga prilagođenih njihovim potrebama i borbom protiv diskriminacije,
- da u cijelosti iskoriste fondove EU-a, kao što su Europski socijalni fond plus, Fond za azil i migracije i Europski fond za regionalni razvoj, za podupiranje programa i mjera povezanih s pristupom zdravstvenim uslugama u skladu s potrebama utvrđenima na nacionalnoj i regionalnoj razini.

IV. Stanovanje

Pristup primjerenom i cjenovno pristupačnom stanovanju neizostavna je odrednica uspješne integracije. Stambeni uvjeti snažno utječu na mogućnosti zapošljavanja i obrazovanja te na interakcije između migranata i zajednica domaćina⁴⁵. Loši stambeni uvjeti i segregacija mogu pogoršati podjele, što ugrožava socijalnu koheziju. Sve veće cijene stanovanja, manjak cjenovno pristupačnog i socijalnog stanovanja te diskriminacija na tržištu stambenih nekretnina otežava migrantima pronalazak primjerenih i dugoročnih stambenih rješenja.

Iako je odgovornost za stambene politike u nacionalnoj nadležnosti Komisija može imati bitnu ulogu u podupiranju država članica te lokalnih i regionalnih tijela u rješavanju problemâ i promicanju uključivih stambenih rješenja.

Posljednjih godina brojna inovativna stambena rješenja razvijena su u nekoliko država EU-a, među ostalim s pomoću sredstava EU-a⁴⁶. Pokazalo se da su pristupi koji se temelje na partnerstvima, zajedničko stanovanje te kombiniranje stanovanja sa zapošljavanjem i

⁴³ Financirat će se iz sredstava za izravno upravljanje za razdoblje financiranja 2014.–2020.

⁴⁴ U skladu s člankom 26. Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom.

⁴⁵ Vidjeti na primjer Akcijski plan EU-a za antirasizam, u kojem se ističe da se diskriminacijom na tržištu stambenih nekretnina potiče segregacija, koja utječe na mogućnosti obrazovanja ili zapošljavanja te ima izuzetno štetne posljedice na razvoj djece ako pogađa obitelji s djecom.

⁴⁶ Vidjeti na primjer projekte financirane u okviru Inovativnih mjera za gradove, <https://www.uia-initiative.eu/en>.

socijalnim uslugama osobito obećavajući modeli kojima se potiču uključivanje i izgradnja zajednice. Kao što je najavljeno u Valu obnove⁴⁷, Komisija će pokrenuti inicijativu za cjenovno pristupačno stanovanje kako bi poduprla daljnju provedbu takvih uspješnih inicijativa i njihovu upotrebu kao modela za buduće projekte.

Autonomno stanovanje za podnositelje zahtjeva za azil kojima će zaštita vrlo vjerojatno biti odobrena može ubrzati proces integracije, osobito kad je povezano s ranim pružanjem podrške za integraciju.

Što želimo postići u ovom području?

- Migranti i građani EU-a migrantskog podrijetla imaju pristup primjerenom i cjenovno pristupačnom stanovanju, uključujući socijalno stanovanje.
- Države članice te lokalna i regionalna tijela imaju pristup širokom rasponu alata i dobroj praksi za borbu protiv diskriminacije na tržištu stambenih nekretnina.
- U širokoj su upotrebi u cijelom EU-u inovativna stambena rješenja kojima se potiče uključivanje i bori protiv segregacije.

Kako će Komisija podržati te ciljeve?

- Suradnja s državama članicama na promicanju nesegregiranog **primjerenog i cjenovno pristupačnog stanovanja, uključujući socijalno stanovanje**, te na osiguranju popratnih usluga integracije sredstvima iz fondova EU-a, osobito Europskog fonda za regionalni razvoj, Europskog socijalnog fonda plus, Fonda za azil i migracije te fonda InvestEU.
- Promicanje uzajamnog učenja između država članica, gradova, sela i regija o **borbi protiv diskriminacije na tržištu stambenih nekretnina i smanjenju stambene segregacije** u okviru Europske integracijske mreže, Urbane akademije o integraciji i namjenskim sredstvima iz Fonda za azil i migracije.
- Promicanje modela **autonomnog stanovanja** (umjesto zajedničkog stanovanja) za podnositelje zahtjeva za azil, osobito za obitelji, te širenje i poboljšanje uspješnih inovativnih modela uključivog i cjenovno pristupačnog stanovanja za korisnike međunarodne zaštite.

U ovom području države članice potiču se:

- da osiguraju integrirani pristup i koordiniraju stambene politike s politikama pristupa zapošljavanju, obrazovanju, zdravstvenoj skrbi i socijalnim uslugama,
- da što prije osiguraju prilagođena rješenja i autonomna stambena rješenja za izbjeglice i tražitelje azila kojima će međunarodna zaštita vjerojatno biti odobrena te da tražiteljima azila omoguće neometan prelazak na neovisan život nakon što im se odobri međunarodna zaštita,
- da u cijelosti iskoriste fondove EU-a, kao što su Europski fond za regionalni razvoj, Fond za azil i migracije i fond InvestEU za promicanje primjerenog i cjenovno pristupačnog stanovanja, uključujući socijalno stanovanje, u skladu s potrebama utvrđenima na nacionalnoj i regionalnoj razini, te Europski socijalni fond plus za potporu pristupu stanovanju.

⁴⁷ Val obnove za Europu – ozelenjivanje zgrada, otvaranje radnih mjesta, poboljšanje života (COM(2020) 662 final).

5. Mjere za potporu djelotvornoj integraciji i uključivanju u svim sektorskim područjima

I. Izgradnja snažnih partnerstava za djelotvorniji proces integracije

Integracija je društveni proces u kojem odgovornost ne snosi samo jedna konkretna skupina, već mnogo njih: migranti, zajednice domaćini, javna tijela i ustanove, socijalni i gospodarski partneri, organizacije civilnog društva, crkve, vjerske i ostale filozofske zajednice i privatni sektor. Jačanje položaja migranata i zajednica domaćina za aktivno sudjelovanje u procesu integracije ključno je za ostvarivanje održive i uspješne integracije. Izgradnjom snažnih i dugotrajnih partnerstava s više dionika na različitim razinama upravljanja Komisija će nastojati ojačati položaj svih dionika i omogućiti im da pridonese tom procesu. Pritom će se Komisija osloniti na uspješne primjere suradnje kao što je Partnerstvo za uključivanje migranata i izbjeglica u okviru Plana EU-a za gradove⁴⁸, Europsko partnerstvo za integraciju u okviru suradnje sa socijalnim i gospodarskim partnerima⁴⁹ te partnerstvo s ruralnim područjima u okviru nadolazeće dugoročne vizije za ruralna područja.

Važno je i osigurati da sve razine upravljanja – europska, nacionalna, makroregionalna, prekogranična, regionalna i lokalna – budu u cijelosti uključene u oblikovanje i provedbu strategija integracije kako bi se maksimalno povećala djelotvornost mjera.

Što želimo postići u ovom području?

- Svi relevantni dionici osnaženi su i mogu pridonijeti procesu integracije.
- Uspostavljena su partnerstva s više dionika na razini EU-a te na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.
- Strukturni i otvoreni dijalog vodi se između Komisije i ključnih dionika u integraciji.

Kako će Komisija podržati te ciljeve?

- **Potporna državama članicama:**
 - jačanjem **Europske integracijske mreže** i upotrebom te mreže za podupiranje država članica u izradi, ažuriranju i provedbi nacionalnih strategija i akcijskih planova za integraciju,
 - osiguranjem ciljanog financiranja i izgradnje kapaciteta za države članice radi promicanja koordinacije među ključnim dionicima u integraciji na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini,
 - prijenosom i poboljšanjem inovativnih rješenja u zapošljavanju, vještinama i socijalnoj uključenosti u cijeloj Europi u sklopu međunarodne suradnje i partnerstva u okviru Europskog socijalnog fonda plus.
- **Potporna lokalnim i regionalnim tijelima:**
 - uspostavljanjem partnerstva s Odborom regija radi pokretanja političkog dijaloga i promicanja učenja i razmjena o integraciji među lokalnim i regionalnim tijelima,
 - proširenjem Urbane akademije o integraciji⁵⁰ u sveobuhvatni program izgradnje kapaciteta za lokalne, regionalne i nacionalne tvorce politike i stručnjake u području integracije,

⁴⁸ Vidjeti: <https://www.inclusionpartnership.com> i <https://ec.europa.eu/futurium/en/inclusion-of-migrants-and-refugees>.

⁴⁹ Vidjeti: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/legal-migration/european-dialogue-skills-and-migration/european-partnership-integration_en.

⁵⁰ Vidjeti: <https://www.inclusionpartnership.com/urban-academy>.

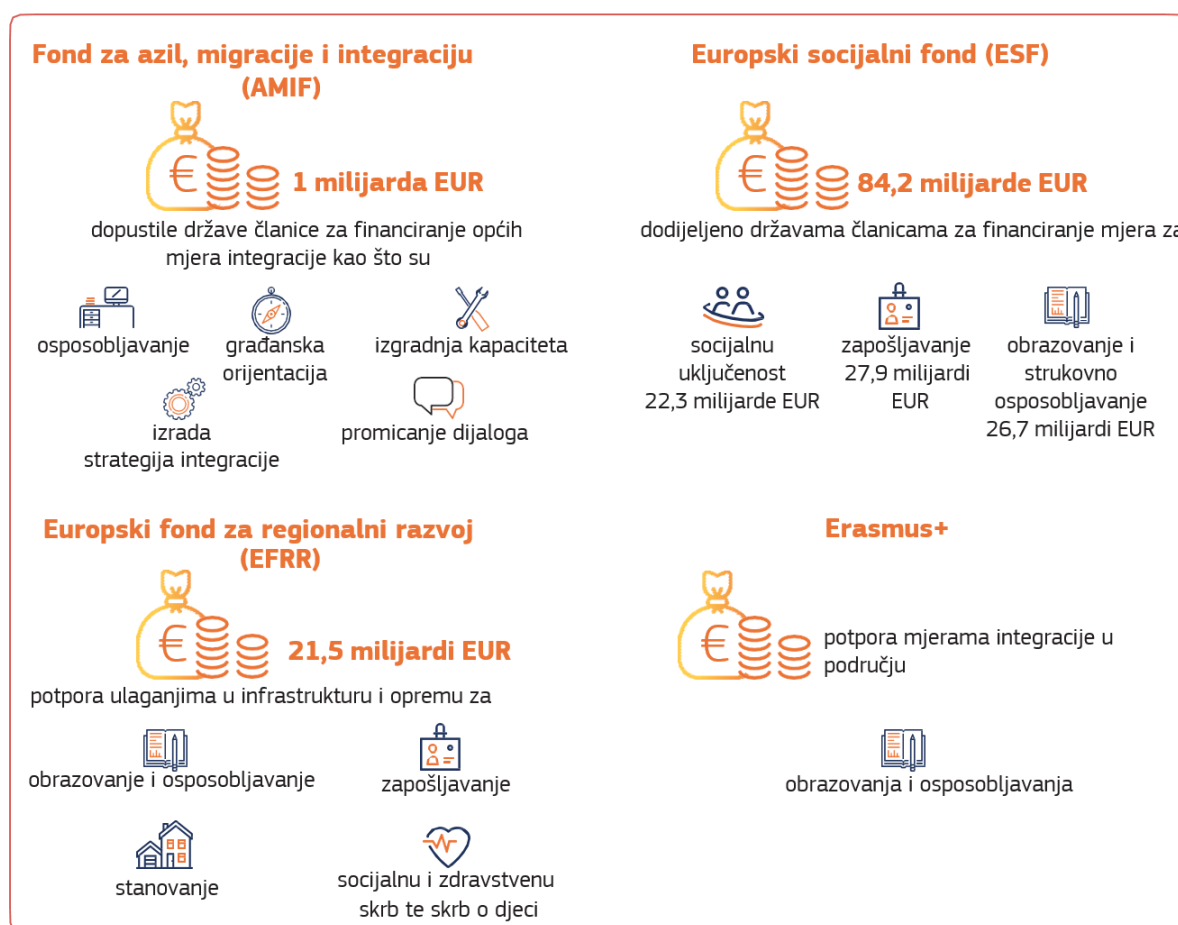
- jačanjem međuvjerskog dijaloga među zajednicama, podupiranjem gradova u sprečavanju radikalizacije osiguranjem financijskih sredstava, smjernica i osposobljavanja za stručnjake i lokalne dionike, među ostalim u okviru Mreže za osvještavanje o radikalizaciji te inicijative *Gradovi EU-a protiv radikalizacije*⁵¹ i njezinih budućih rezultata,
 - razmatranjem partnerstava s ruralnim područjima kako bi se osiguralo uključivanje i integraciju migranata u ruralnim područjima.
- **Jačanje položaja zajednica domaćina:**
 - izgradnjom kapaciteta lokalnih i regionalnih tijela za uključivanje lokalnih zajednica u oblikovanje i provedbu mjera i programa integracije,
 - financiranjem projekata promicanja volonterskih aktivnosti koje su zajedno oblikovali migranti i zajednice domaćini,
 - promicanjem programa mentorstva i prijateljstva između lokalnih zajednica i novopristiglih migranata.
 - **Potpora civilnom društvu:**
 - redovitim savjetovanjem i dijalogom s organizacijama dijaspore i civilnog društva, među ostalim u okviru godišnjeg Europskog migracijskog foruma.
 - **Potpora socijalnim i gospodarskim partnerima i poslodavcima:**
 - provedbom Europskog partnerstva za integraciju u suradnji sa socijalnim i gospodarskim partnerima te pružanjem potpore poslodavcima (vidjeti mjere u odjeljku Zapošljavanje).
 - **Potpora zakladama i ostalim organizacijama socijalne ekonomije:**
 - uspostavljanjem strukturnog dijaloga o integraciji migranata i razmatranjem mogućih alata za suradnju sa zakladama i mrežnim organizacijama koje rade sa zakladama.

II. Bolje mogućnosti za financiranje sredstvima EU-a u sklopu Višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021.–2027.

Podupiranje mjera država članica u integraciji i uključivanju sredstvima EU-a i dalje će biti prioritet Komisije. Komisija će ga provesti izravno ili u okviru programâ država članica pod podijeljenim upravljanjem. S obzirom na to da je integracija dugotrajan proces i još je k tome transverzalna, podupire je se različitim fondovima EU-a u njihovim područjima nadležnosti.

⁵¹ Europska komisija pokrenula je tu inicijativu 2019. Prvenstveno je namijenjena gradonačelnicima i njihovim savjetnicima, a nastojanja Mreže za osvještavanje o radikalizaciji dopunjuje ponajprije međugradskim razmjenama politike sprečavanja radikalizacije.

Glavni fondovi EU-a koji pridonose integraciji i uključivanju za razdoblje 2014.–2020.

Komisija je predložila da se u **Višegodišnjem financijskom okviru za razdoblje 2021.–2027.** Fond za azil i migracije (AMF) usmjeri na potporu prilagođenim mjerama koje se provode u ranim fazama integracije te horizontalnim mjerama. Istodobno bi se integraciju na tržište rada i socijalnu uključenost migranata moglo financirati iz Europskog socijalnog fonda plus (ESF+). Europski fond za regionalni razvoj (EFRR) uključivanje podupire infrastrukturom, opremom i pristupom uslugama u obrazovanju, zapošljavanju, stanovanju, socijalnoj i zdravstvenoj skrbi te skrbi o djeci. Nadalje, u područjima važnima za integraciju ulaganja iz fonda ESF+, AMF-a i EFRR-a trebala bi se međusobno dopunjavati te biti u sinergiji s ostalim fondovima i programima EU-a, uključujući osobito Erasmus+, mehanizam za oporavak i otpornost, Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR) i fond InvestEU, radi integrirane potpore socijalnoj uključenosti. Usto će se iz Instrumenta za tehničku potporu⁵² državama članicama na zahtjev moći dati tehnička potpora za izradu ili poboljšanje politika integracije i uključivanja. Konkretno mjere za uključivanje građana EU-a migrantskog podrijetla mogle bi se financirati i iz nadolazećeg programa Građani, ravnopravnost, prava i vrijednosti.

Lokalna i regionalna tijela imaju ključnu ulogu u procesu integracije, no često nemaju resurse za uvođenje mjera integracije ili im je otežan pristup sredstvima EU-a. U kontekstu novog Višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021.–2027. Komisija je predložila da se njihov pristup sredstvima EU-a olakša boljim informacijama i većim sudjelovanjem u

⁵² Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća od 28. svibnja 2020. o uspostavi Instrumenta za tehničku potporu, COM(2020) 409 final, koji tek trebaju donijeti Europski parlament i Vijeće.

pripremi, provedbi i reviziji relevantnih nacionalnih programa kojima se upravlja u okviru podijeljenog upravljanja.

Što želimo postići u ovom području?

- U skladu s potrebama utvrđenima na nacionalnoj i regionalnoj razini države članice daju prioritet financiranju integracije iz fondova EU-a kojima se pridonosi integraciji.
- Olakšan je pristup sredstvima EU-a za integraciju i uključivanje za države članice i ključne dionike u integraciji, uključujući lokalna i regionalna tijela.
- Mogući korisnici informirani su o mogućnostima financiranja integracije na razini EU-a.
- Tijela koja upravljaju fondovima EU-a koji su važni za integraciju koordiniraju svoje djelovanje na makroregionalnoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.
- Partnerstva sa svim relevantnim dionicima, osobito lokalnim i regionalnim tijelima, ojačana su pri izradi programa za financiranje sredstvima iz fondova EU-a i pri provedbi tog financiranja.
- Češće se upotrebljavaju inovativni instrumenti za financiranje integracijskih aktivnosti.

Kako će Komisija podržati te ciljeve?

- Organizacija **redovitih razmjena s upravljačkim tijelima** Fonda za azil i migracije⁵³, Europskog socijalnog fonda plus, Europskog fonda za regionalni razvoj i drugih fondova EU-a, kao što su Erasmus+ i Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj.
- Prijedlog o uspostavi europskog jamstva za djecu radi borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti među djecom u najnepovoljnijem položaju u EU-u, uključujući djecu migrantskog podrijetla.
- Priprema niza **internetskih seminara** namijenjenih javnim tijelima i organizacijama civilnog društva te **skupa alata** za upotrebu fondova EU-a za integraciju u programskom razdoblju 2021.–2027.⁵⁴
- Poticanje ulaganja u području obrazovanja i osposobljavanja, socijalne infrastrukture (škole, sveučilišta, bolnice, dugotrajna skrb, cjenovno pristupačno i dostupno stanovanje), mikrofinanciranja, socijalnih poduzeća i socijalnih inovacija, koje koriste migrantima, u okviru sastavnice fonda InvestEU koja se odnosi na socijalna ulaganja i vještine.
- Razvoj **javno-privatnih partnerstava** (npr. sa zakladama i privatnim donatorima).

Pri upotrebi sredstava EU-a za integraciju države članice potiču se:

- da u cijelosti iskoriste fondove EU-a za promicanje integracije u skladu s potrebama utvrđenima na nacionalnoj i regionalnoj razini; to može uključivati ulaganja u obrazovanje, zapošljavanje, stanovanje, zdravstvene i socijalne usluge u kombinaciji s mjerama izgradnje kapaciteta i mjerama borbe protiv segregacije i diskriminacije,
- da osiguraju koordinirani pristup na nacionalnoj, makroregionalnoj, regionalnoj i lokalnoj

⁵³ Fond za azil i migracije osmišljen je za promicanje učinkovitog upravljanja migracijskim tokovima te provedbu, jačanje i razvoj zajedničkog pristupa Unije azilu i migracijama. Ne obuhvaća financiranje mjera za uključivanje građana EU-a migrantskog podrijetla.

⁵⁴ Riječ je o ažuriranju dokumenta iz 2018. *Toolkit on the Use of EU Funds for the Integration of People with a Migrant Background* (Skup alata za upotrebu fondova EU-a za integraciju osoba migrantskog podrijetla): https://ec.europa.eu/regional_policy/hr/information/publications/guides/2018/toolkit-on-the-use-of-eu-funds-for-the-integration-of-people-with-a-migrant-background.

razini pri izradi programa za financiranje sredstvima iz fondova EU-a koji pridonose integraciji i uključivanju te pri provedbi tog financiranja,

- da povećaju sudjelovanje privatnih dionika u mjerama integracije inovativnim instrumentima, partnerstvima i poticajima,
- da olakšaju pristup sredstvima EU-a za lokalna i regionalna tijela posebnim pozivima na dostavu prijedloga za lokalna i regionalna tijela,
- da poduzmu odgovarajuće mjere za informiranje mogućih korisnika o mogućnostima financiranja integracije i uključivanja sredstvima EU-a,
- da uključe lokalna i regionalna tijela, organizacije civilnog društva, među ostalim organizacije koje zastupaju migrante i dijaspora, te socijalne i gospodarske partnere u pripremu, reviziju, provedbu i praćenje programâ za fondove EU-a u razdoblju 2021.–2027. (AMF, ESF+ i EFRR),
- da uzmu u obzir situacije migranata i njihove djece (npr. u zdravstvu, zapošljavanju i obrazovanju) u svojim nacionalnim planovima oporavka i otpornosti,
- da iskoriste Instrument za tehničku potporu za podupiranje oblikovanja, izrade i uvođenja prilagođenih reformi povezanih s politikama integracije i uključivanja u različitim područjima.

III. Poticanje sudjelovanja i susretâ s društvom domaćinom

Razvoj susretljivih, raznolikih i uključivih društava proces je u koji trebaju biti uključeni i migranti i društvo koje ih prima. Uključivanje migranata i građana EU-a migrantskog podrijetla te promicanje njihova aktivnog sudjelovanja u procesima savjetovanja i donošenja odluka može pomoći u jačanju njihova položaja i osigurati da politike integracije i uključivanja budu djelotvornije i da bolje odražavaju stvarne potrebe. Zbog toga je Komisija osnovala stručnu skupinu za stajališta migranata koja se sastoji od migranata i organizacija koje zastupaju njihove interese te će se s njome savjetovati pri oblikovanju i provedbi budućih politika EU-a u području migracije, azila i integracije⁵⁵.

Neovisno o tome je li riječ o školi, uredu, sportskom klubu ili susjedstvu, osiguravanje mjesta i mogućnosti za susrete i interakciju migranata i lokalnih zajednica snažno je sredstvo za uključivanje i povezivanja društva. Bitno je i promicanje međukulturnog dijaloga, uključujući međuvjerski dijalog među vjerskim zajednicama. Da bi se poduprlo sudjelovanje migranata u društvu domaćinu i njihova interakcija s njime, potrebno je i osigurati mogućnosti za lokalne zajednice da saznaju više o ljudima koji dolaze u njihove zajednice i o njihovu podrijetlu. Programi sponzorstva zajednice pomažu državama članicama u povećanju broja mjesta za osobe kojima je potrebna zaštita (preseljenjem, humanitarnim prihvatom i drugim dodatnim mehanizmima), ali i u njihovoj uspješnoj integraciji u susretljiva društva domaćine koji su informirani o njihovu dolasku i spremni su za njega⁵⁶.

Sudjelovanje u obrazovanju, kulturi i sportu na lokalnoj razini zbližava ljude. Pomaže u borbi protiv ksenofobije, isključenosti, radikalizacije i diskursa „mi protiv njih” te istodobno gradi uzajamno poštovanje i potiče osjećaj pripadnosti među migrantima. Programi za mlade kao što su Europske snage solidarnosti omogućuju mladim volonterima da surađuju na projektima

⁵⁵ Prvi sastanak skupine, koji je bio usmjeren na integraciju i uključivanje, održao se 12. studenoga 2020.

⁵⁶ Preporuka Komisije o zakonitim putovima do zaštite u EU-u (C(2020) 6467 final). <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/3/2020/HR/C-2020-6467-F1-HR-MAIN-PART-1.PDF>.

koji se odnose na identitet, kulturu i kulturnu raznolikost, borbu protiv predrasuda i sukoba te poticanje uzajamnog poštovanja i razumijevanja.

Promicanjem razmjena među državama članicama i uključivanjem pitanja migranata u oblikovanje i provedbu relevantnih programa EU-a može se pridonijeti aktivnijem sudjelovanju migranata u našim društvima i razumijevanju u područjima kao što su rodna ravnopravnost, ravnopravnost LGBTIQ osoba i suzbijanje rasizma, ksenofobije i antisemitizma.

U borbi protiv predrasuda i polarizacije može pomoći i dobra informiranost o migraciji i integraciji. No većina Europljana (61 %) smatra da nije dobro ili nije uopće informirana o migraciji i integraciji⁵⁷. Suradnja s predstavnicima medija, obrazovanim ustanovama i organizacijama civilnog društva ključna je za bolje informiranje građana u EU-u o stvarnom stanju u migraciji i integraciji.

Što želimo postići u ovom području?

- Više migranata i građana EU-a migrantskog podrijetla sudjeluje u procesima savjetovanja i donošenja odluka na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini.
- Osigurano je više mogućnosti za susrete i razmjene između migranata, građana EU-a migrantskog podrijetla i lokalnih zajednica, među ostalim u okviru umjetnosti, kulture, sporta i općenito društvenog života.
- Migrantice imaju jednake mogućnosti za sudjelovanje u društvu.
- Više je Europljana dobro informirano o integraciji i migraciji.

Kako će Komisija podržati te ciljeve?

- Financiranje projekata za povećanje **kapaciteta nacionalnih, regionalnih i lokalnih tijela** za uključivanje migranta i organizacija migranata u procese donošenja odluka.
- Bliska suradnja s novoosnovanom **stručnom skupinom za stajališta migranata** pri oblikovanju i provedbi politika EU-a u području migracije, azila i integracije.
- Potpora razvoju programa **sponzorstva zajednice** za korisnike međunarodne zaštite u cijelom EU-u financiranjem, olakšavanjem razmjena najbolje prakse i jačom suradnjom između svih relevantnih javnih i privatnih dionika.
- Pokretanje dodjele **nagrade za integraciju** za škole, lokalne zajednice, umjetničke i kulturne organizacije te sportske klubove i klubove za mlade kako bi se prepoznao njihov doprinos integraciji i uključivanju.
- U suradnji sa zakladom UEFA-e organizacija **nogometnih festivala** namijenjenih mladim migrantima u gradovima domaćinima sljedećeg europskog nogometnog prvenstva.
- Daljnje poboljšanje poticajnog okruženja za socijalnu ekonomiju i socijalne **inovacije** kako bi se potaknulo uključivanje i sudjelovanje u okviru budućeg Akcijskog plana za socijalnu ekonomiju.
- Financiranje projekata **informiranja** o činjenicama i brojčanim podacima te glavnim kretanjima u integraciji i migraciji za novinare i sveučilišne odsjeke za novinarstvo.

⁵⁷ Vidjeti rezultate Eurobarometra iz 2018. o integraciji, https://ec.europa.eu/home-affairs/news/results-special-eurobarometer-integration-immigrants-european-union_en.

U ovom području države članice potiču se:

- da usklade nacionalne strategije integracije s nacionalnim akcijskim planovima protiv rasizma i rasne diskriminacije⁵⁸,
- da uključe migrante i organizacije migranata u oblikovanje, provedbu i evaluaciju politika i programa integracije i uključivanja, među ostalim kada su financirani sredstvima EU-a,
- da potiču razmjene s društvima domaćinima u okviru volontiranja, sporta, neformalnog obrazovanja, aktivnosti za mlade i kulturnih aktivnosti.

IV. Jačanje upotrebe novih tehnologija i digitalnih alata za integraciju i uključivanje

Tehnološke inovacije stvaraju nove mogućnosti za modernizaciju i olakšavanje pristupa integracijskim i ostalim uslugama. Digitalizacija vlada na svim razinama može olakšati pristup digitalnim javnim uslugama. No ako se ne upotrebljava na uključiv način i nije dostupna, digitalizacija usluga može povećati neravnopravnost umjesto da je smanji. Kriza uzrokovana bolešću COVID-19 pokazala je potencijal digitalizacije usluga kao što su obrazovanje, tečajevi jezika i tečajevi integracije. Mnoge države članice morale su prilagoditi svoje integracijske usluge zbog mjera fizičke udaljenosti te prebaciti tečajeve integracije i jezika na internet. No ta je promjena pokazala i da migranti i građani EU-a migrantskog podrijetla često nailaze na prepreke u pristupu digitalnim tečajevima i uslugama zbog nepostojanja infrastrukture⁵⁹, zbog jezičnih prepreka, nedostatka sredstava za elektroničku identifikaciju i usluga digitalnog povjerenja (kao što je elektronički potpis) ili nedostatnih digitalnih vještina za upotrebu tih usluga⁶⁰. Internetske usluge mogu biti osobito djelotvorne u fazi prije odlaska u pomaganju migrantima da nauče jezik i steknu vještine koje mogu ubrzati njihovu integraciju nakon dolaska te u povezivanju migranata sa zajednicama koje će ih primiti.

Što želimo postići u ovom području?

- Ocjenjuje se mogućnost pristupa novorazvijenim digitalnim integracijskim uslugama te njihova uključivost i kvaliteta, a najuspješniji primjeri uključuju se u programe integracije.
- Migranti i građani EU-a migrantskog podrijetla imaju digitalne vještine s pomoću kojih mogu u cijelosti iskoristiti internetske usluge.
- Digitalne javne usluge oblikovane su u suradnji s građanima, među ostalim s migrantima, kako bi bile antropocentrične, lako dostupne i prilagođene raznolikom stanovništvu.

Kako će Komisija podržati te ciljeve?

- Potpora državama članicama u ocjeni **digitalnih integracijskih usluga**, među ostalim u fazi prije odlaska, te utvrđivanje i razmjena dobre prakse u sklopu aktivnosti uzajamnog učenja u okviru Europske integracijske mreže.

⁵⁸ U Akcijskom planu EU-a za antirasizam potiču se sve države članice da izrade i donesu nacionalne akcijske planove protiv rasizma i rasne diskriminacije.

⁵⁹ Npr. 40 % ruralnih područja i dalje nema pristup brzom širokopojasnoj mreži.

⁶⁰ U usporedbi s 3,1 % osoba rođenih u zemlji izvjestiteljici 8,1 % osoba rođenih izvan EU-a navodi da si ne može priuštiti računalo, Eurostat, EU-SILC (podaci iz 2018.). Roditelji iz kućanstava migrantskog podrijetla mogli bi imati poteškoće u podupiranju svoje djece u učenju na daljinu s obzirom na to da ne vladaju jezikom koji se upotrebljava u školi.

- Promicanje i financiranje projekata poboljšanja **digitalnih vještina** među migrantima i građanima EU-a migrantskog podrijetla.
- U okviru **Akcijskog plana za digitalno obrazovanje** Komisija će optimalno iskoristiti potporu EU-a u pogledu pristupa internetu, kupnje digitalne opreme te aplikacija i platformi za e-učenje za škole te posebno za učenike iz skupina u nepovoljnom položaju te učenike i nastavnike s invaliditetom.
 - Rad na uključivom akcijskom planu EU-a za e-upravu, u kojem se promiču antropocentrične digitalne javne usluge za građane, uključujući migrante, i uključivanje migranata u izradu i pružanje digitalnih javnih usluga⁶¹.

U ovom području države članice potiču se:

- da osmisle tečajeve digitalne pismenosti za migrante te da ih uvrste u programe integracije, među ostalim s pomoću dostupnih sredstava EU-a,
- da osiguraju da digitalne javne usluge budu planski uključive, lako dostupne i prilagođene raznolikom stanovništvu te da se savjetuju s migrantima pri njihovoj izradi i daljnjem razvoju.

V. Praćenje napretka: prema politici integracije i uključivanja koja se temelji na dokazima

Učinkovite integracijske politike trebale bi se temeljiti na pouzdanim dokazima o ishodima integracije i učinku integracijskih politika. Od donošenja EU-ovih pokazatelja integracije migranata 2010. na portalu Eurostata dostupni su statistički podaci o pokazateljima integracije⁶². Komisija je surađivala s Organizacijom za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD) na objavi jedinstvene međunarodne usporedbe ishoda integracije migranata i njihove djece⁶³ te je radila na poboljšanju dostupnosti podataka o integraciji na lokalnoj i regionalnoj razini⁶⁴. Nadalje, ispitana su područja integracije povezana s pristupom koji se temelji na „dvosmjernom procesu”, primjerice diskriminacija⁶⁵, sudjelovanje⁶⁶ i stavovi zemalja domaćina.

Točni i usporedivi podaci o razmjeru i obliku diskriminacije kojoj su izloženi migranti važni su za dugoročno praćenje djelotvornosti politika. Agencija EU-a za temeljna prava (FRA) imat će ključnu ulogu u tome zbog nadolazećeg istraživanja EU-a o imigrantima i njihovim potomcima (2022.). Za to je potrebno i raščlaniti podatke po etničkom ili rasnom podrijetlu kao što je predloženo u nedavnom Akcijskom planu EU-a za antirasizam. Osim podacima,

⁶¹ Odgovor na zaključke Vijeća „Izgradnja digitalne budućnosti Europe”, <https://www.consilium.europa.eu/hr/press/press-releases/2020/06/09/shaping-europe-s-digital-future-council-adopts-conclusions/>.

⁶² Vidjeti: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/migrant-integration/data/database>.

⁶³ OECD/EU (2018.), *Settling In 2018: Indicators of Immigrant Integration* (Udomaćivanje u 2018.: pokazatelji integracije imigranata).

⁶⁴ Vidjeti rad u sklopu Partnerstva za uključivanje migranata i izbjeglica u okviru Plana EU-a za gradove: <https://ec.europa.eu/futurium/en/system/files/ged/evidence-based20integration20policies20in20cities20options20report.pdf>, regionalnu seriju u dijelu o integraciji Eurostatova portala i projekt *Data for Integration* (Podaci za integraciju) Zajedničkog istraživačkog centra: https://ec.europa.eu/knowledge4policy/migration-demography/data-integration-d4i_en.

⁶⁵ FRA (2017.), *Drugo istraživanje EU-a o manjinama i diskriminaciji (EU-MIDIS II): glavni rezultati*, FRA (2017.), *EU-MIDIS II: muslimani – odabrani nalazi*, FRA (2018.), *EU-MIDIS II: život crnaca u EU-u*, FRA (2019.), *EU-MIDIS II: migrantice – odabrani nalazi*.

⁶⁶ FRA (2017.), *Zajedno u EU-u – promicanje sudjelovanja migranata i njihovih potomaka*.

inovativna istraživanja podupiru se i programima Obzora 2020. za „Uključiva, inovativna i promišljena društva” te uspostavljanjem Centra znanja o migracijama i demografiji u sklopu Zajedničkog istraživačkog centra, koji tvorcima politike pomaže u boljem razumijevanju integracije u mnogim područjima. Komisija je uložila i u niz pilot-projekata⁶⁷ ispitivanja novih praksi te u mapiranje integracijskih politika država članica EU-a u određenim područjima kao što su integracija na tržište rada te obrazovanje ili integracija izbjeglica.

Unatoč svim tim velikim nastojanjima i dalje postoje praznine u znanju koje sprečavaju izradu djelotvornih integracijskih politika utemeljenih na dokazima. Iako redovito prati integraciju većina država članica rijetko se oslanja na usuglašene pokazatelje EU-a⁶⁸, a potencijal za međunarodnu usporedbu nedovoljno se iskorištava. Nadalje, većina regija i gradova i dalje se suočava s ograničenjima u dostupnosti podataka. Postoji i potreba za daljnjom usporedbom integracijskih politika iz svih država članica EU-a kako bi se olakšalo uzajamno učenje i riješio problem nedostatka dokaza o učinku mjera⁶⁹.

Što želimo postići u ovom području?

- Bolje se razumiju integracijske politike i njihov učinak na ishode tijekom vremena i na različitim državnim područjima.
- Nacionalna tijela i ostale dionike podupire se u praćenju ishoda integracije.
- U području integracije vodi se šira rasprava koja se temelji na dokazima.
- Poboljšala se dostupnost podataka i znanja o integraciji na razini EU-a te na nacionalnoj i podnacionalnoj razini.

Kako će Komisija podržati te ciljeve?

- Pokretanje novog istraživanja **Eurobarometra** o integraciji.
- Objava **redovitih izvješća** u kojima se, na temelju zajedničkih statističkih pokazatelja, analizira napredak i ističu područja sa zajedničkim izazovima te najnovija pozitivna postignuća politika u državama članicama.
- Razmatranje mogućnosti izrade **zajedničke „ljestvice pokazatelja”** za integracijske politike u suradnji s državama članicama kako bi se pridonijelo usporedbi među zemljama, utvrđivanju područja u kojima je potreban napredak i razmjeni dobre prakse.
- Redovita procjena ishoda i rezultata istraživanja o dinamici integracije te predlaganje opcija politike radi izrade politike.

U ovom području države članice potiču se:

- da razviju ili ažuriraju sustave za praćenje integracije kako bi se utvrdili ključni izazovi i pratio napredak tijekom vremena,
- da poboljšaju dostupnost podataka o ishodima integracije, među ostalim na regionalnoj i lokalnoj razini.

⁶⁷ U okviru Inovativnih mjera za gradove, Programa za zapošljavanje i socijalne inovacije (EaSi), Fonda za azil, migracije i integraciju (AMIF), Programa za konkurentnost poduzeća te malih i srednjih poduzeća (COSME), Obzora 2020. i Programa potpore strukturnim reformama.

⁶⁸ *Ad hoc* upitnik Europske migracijske mreže o praćenju integracije (prosinac 2018.), https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/com_ad-hoc_query_integration_wider_dissemination.pdf.

⁶⁹ https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/RefugeeIntegrationCostBenefitAnalysis_Final.pdf

6. Zaključci

Osiguravanje potpunog sudjelovanja i doprinosa migranata i građana EU-a migrantskog podrijetla ključno je za buduću dobrobit, blagostanje i povezanost europskih društava. Uspješna integracija može pridonijeti rješavanju mnogih problema s kojima se suočava današnje društvo: štete koju ekonomska isključenost nanosi ljudima i društvu, širenja svih oblika ekstremističkih ideologija i nedostatka povjerenja u pravednost stambenog ili zdravstvenog sustava. U ovom akcijskom planu Komisija uspostavlja snažan okvir za jačanje i poboljšanje politika integracije i uključivanja u cijelom EU-u, čime pridonosi širem programu društvene uključenosti, pri čemu se oslanja i na ostale relevantne strategije i mjere u području obrazovanja, kulture, zapošljavanja, nediskriminacije i ravnopravnosti. U provedbi ovog akcijskog plana Komisija će blisko surađivati s državama članicama, lokalnim i regionalnim tijelima, organizacijama civilnog društva, socijalnim i gospodarskim partnerima, privatnim sektorom, zajednicama domaćinima, organizacijama dijaspore i migrantima.

Pratit će se provedba mjera predstavljenih u akcijskom planu, koje će se prema potrebi prilagođavati te će se izvještavati o napretku. Srednjoročno preispitivanje akcijskog plana provest će se krajem 2024. Komisija će redovito izvješćivati Europski parlament i Vijeće o provedbi akcijskog plana. Kako bi osigurala potpunu transparentnost provedbe akcijskog plana, Komisija će razviti interaktivnu internetsku platformu, koja će se smjestiti na europskom portalu za integraciju, radi praćenja napretka i omogućivanja doprinosa šireg raspona partnera.